

PIRAMO ETA TISBE (Babilonia)

Semiramis'en erregetzako aldian bizi ziran Babilonia'n Piramo mutil gaztea eta Tisbe neskatilea.

Etxeak alkarren ondoen ebezala, auzo baten bizi ziran biak eta ume-umetatik alkarraz jolasten eben.

Sasoira eldu ziranean adiskidetasun ori maitasun bero biurtu zan eta alkarragaz ezkontzea erabagi eben.

Sasoira eldu ziranean adiskidetasun ori maitasun bero biurtu zan eta alkarragaz ezkontzea erabagi eben.

Piramo joan zan Tisbe'ren gurasoengana eta onei alabea eskatu eutsen emaztetzat, baiña gurasoak ezetza emon eta alabea geiago ez ikusteko agindu eutsoen.

Baiña maitemiña bizia zan eta gazte biak aurrera jarraitu eben egunero alkarragaz berba egiten, ezkutuan ba'zan be. Etxe bien artean bitartetxu bat egoan eta bi aldetan jarrita, luzaro egiten eben berba gazteak, alkar ikusi barik. Orrelan jarraitu eben urteetan, suariugarri emoten eutsoela.

Baiña aspertu egin ziran alkar ikusi barik alkarrari berba egite orregaz eta egun baten bero-bero erabagi eben erritik kanpoan egoan toki baten alkartzea. Leku orretan masusta zuriak eukazan zugatz bat egoan.

Urrengo egunean, esandako ordurako joan zan Tisbe masusta-zugatzaren ondora eta mutillari itxaroten egoala,

bat-batean sastraka-artetik leoi bat agertu zan. Biden joiala buruko zapia jauki jakon.

Urreratu zan leoia eta zapia usaindu eta gero agiñen artean artu eta jolasean erabili eban. Leoiak muzturak odolez zikinduta eukazan, lentxuago pizti bat

jan ebalako, eta zapia be odolez beteta itzi eban.

Leoiak alde egin eta laster eldu zan Piramo eta neskearen buruko zapia alan ikusi ebanean txarrena pentsau eban, piztitzarren batek jan ebala Tisbe maitea. Aren naigabea eta ito-bearra!

Neurea da errua! –iñoan– Neuk ekarri dausat eriotzea! Eta etsita, zorrotik ezpatea atera eta bere biotzean sartu eban. Antxe jausi zan, neskatilearen buru-zapiaren gaiñera.

Izua igaro jakonean, etorri zan barriro Tisbe eta ikusi eban Piramo bere zapiaren gaiñean ilda. Eta esan eban:

Zertarako bizi Piramo barik! Onen biotzetik ezpatea atera eta bere biotzean sartu eban eta bere maiteren gaiñera jausi zan ilda. Eriotzeak alkatu ebazan betiko!

Masusta zuriaren zanak iruntzi eben gazte bi orrean odola eta arrezkero masusta gorritzak emoten asi zan landara au.

OLAZAR'tar Martin'ek

Testigantzak

JOAKIN BERMEJO (ANDOAIN)

Andoain'en egoan parroko matxinzaleak sartu ziranean. Gero iges egin eban eta orain Baiona'ko Seminarioan dago.

atxillotu eta Ondarretako espetxera eroan eben. Abade batek salatu eban abertzalea zala. Eraiteko euken. Salatzailleak Andoain'go parrokia eskatu eban Gasteiz'ko gotzaindegian.

Matxinzaleak 14 andoaindar il ebezan (izenak dakaz) eta erreketek 17 emakumei ulea ebagi etseen (Belok, 1936-12-18)

BEREMUINDO MENDIZABAL (LAZKANO)

Beneditarra da eta beti egon da Lazkao'n. Erbesteratuta etorri dala Belok'era diño.

Franco'tarrak beste lekaide batzuk estibaliz'era bialdu dabez.

Besain'go abade dan Florentzio Aspe izan da salatzaille.

Martinez alferezak arakatu eban lekaide-etxea, izkilluak daukaguzala-ta.

Emakumaeai eta nekazariai isunak ezarri eutsezan, 40 eta 30 ogerleko.

Abadeai berbaldiak erderaz egiteko agindu eutsen eta orrelan egiten da.

Beasain'go abadeak esana: "Zuek errekte ta falanjekook, erail egizuez marxistak, erail!".

Beasain'en 37 errubako erail eberzan egun gitxiren barruan.

Oria'ko Billafranka'n tradizio-zaleak ziran salatzailleak eta asko izan ziran salatuak eta erailak.

Isasondo errira Naparroa'ko abade bat etorri zan, erreketek jantzita, abadegai napar bigaz eta emakumeak zigortu ebezan. (Belok'en 1926-12-19).

JAIME ARANBURU (GAZTEIZ)

Seminario'ko irakaslea da eta erroa'ra doala ikastera diño.

Aperribai gazte bizkaitarrak esan eutson zelan ilten dabezan arerioak:

Gaua egiten dauanean espetxera joaten dira kotxe bigaz, txikia eurentzat eta aundia espetxekoak eroateko. Gero Miranda de ebro'ra joaten dira eta an kapellau artzen dabe. Conchas de Haro'ra eltzen diranean, atortu-azo eta erail egiten doguz. Belok'en, 1937-01-12.

A. SAEZ DE NABARRETE (EL CIEGO)

Sinforiano Jimenez de Vantrosa len ezker-zalea zan eta ez zan eleizara joaten, baiña errepublika-sasoian abertzale biurtu zan eta solidarioen artean ebillan nagusi. Domeketan mezara joaten zan eta uztailen matxinzaleakaz bate egin eban.

Gabetan erririk erri joaten zan beste batzukaz il bear diranak batzen.

iraillean 10 batu ebezan eta Miranda'n il ebezan, beste batzuk Gasteiz'ko karmelitetan.

Abade batek eleizan esan eban: "Jainkoak noizean bein gizon salbatzailleak bialtzen dauz mundura eta Mola ta bestea olakoak dira. (Belok'en 1937-01-15).